

ONTWERP VAN DECREET TOT WIJZIGING VAN HET DECREET VAN 18 MEI 2018 HOUDENDE DE VLAAMSE SOCIALE BESCHERMING EN ARTIKEL 59 VAN HET WOONZORGDECREET VAN 15 FEBRUARI 2019, WAT BETREFT BELRAI EN DE VERWERKING VAN PERSOONSGEGEVENS

Samenvatting

Dit ontwerp van decreet regelt de verwerking van persoonsgegevens in het kader van BelRAI door het Departement Zorg in het Woonzorgdecreet en het decreet houdende de Vlaamse Sociale Bescherming voor de taken en opdrachten die zij heeft. Tevens wordt in het decreet Vlaamse Sociale Bescherming een verduidelijking aangebracht rondom de aanrekening van de dossiertaks.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

1. Naar aanleiding van een nieuwe gegevensverwerking is gebleken dat het artikel 59, §5, van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 niet voldoet aan de vereisten welke worden gesteld aan een regelgevende basis voor de verwerking van persoonsgegevens, vermeld in de algemene verordening en het artikel 22 van de Grondwet.

De vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof en de adviespraktijk van de Raad van State stellen dat, doordat artikel 22 van de Grondwet het aan de bevoegde wetgever voorhoudt om vast te stellen in welke gevallen en onder welke voorwaarden afbreuk kan gedaan worden aan het recht op eerbiediging van het privéleven, het aan elke burger waarborgt dat geen enkele inmenging in dat recht kan plaatsvinden dan krachtens regels die zijn aangenomen door een democratisch verkozen beraadslagende vergadering. Een delegatie is niet strijdig met dit wettigheidsbeginsel, voor zover de machtiging voldoende nauwkeurig is omschreven en betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de "essentiële elementen" voorafgaandelijk door de wetgever vastgesteld zijn¹.

Deze "essentiële elementen" van de verwerking die op het niveau van het decreet moeten worden vastgelegd zijn volgens de afdeling Wetgeving van de Raad van State volgende elementen: (1°) de categorieën van verwerkte gegevens, (2°) de categorieën van betrokken personen, (3°) de met de verwerking nagestreefde doelstelling, (4°) de categorieën van personen die toegang hebben tot de

¹ Zie GwH 18 maart 2010, nr. 29/2010, GwH 20 februari 2020, nr. 27/2020.

verwerkte gegevens en (5°) de maximumtermijn voor het bewaren van de persoonsgegevens².

In het artikel 59, §5, van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 wordt voor wat betreft de verwerking van de persoonsgegevens door het Departement Zorg, alleen in een zeer algemene omschrijving voorzien³, zonder de effectieve categorieën van persoonsgegevens op te sommen. Daarvoor wordt een delegatie voorzien aan de Vlaamse Regering. In het besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers werden de categorieën van persoonsgegevens bovendien niet altijd volledig uitgewerkt.

Om hieraan tegemoet te komen, wordt het artikel 59, §5, van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 vervangen en worden de categorieën van persoonsgegevens die verwerkt worden door het Departement Zorg op decretaal niveau opgenomen.

Naast de bovengenoemde reden wenst het Departement Zorg eveneens bij de controle op de erkenningsvoorwaarden de Rijksregisternummers te kunnen verwerken van de gebruikers en de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders van de woonzorgvoorzieningen en verenigingen. Overeenkomstig het artikel 8, §1, van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen is de machtiging om het Rijksregisternummer te gebruiken, onderworpen aan de machtiging van de minister voor Binnenlandse Zaken. Er is echter geen machtiging vereist om het Rijksregisternummer te gebruiken wanneer dit gebruik uitdrukkelijk voorzien is door of krachtens een wet, decreet of ordonnantie. Bij de opname van de categorieën van persoonsgegevens in het artikel 59, §5, van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019, zal daarom eveneens worden voorzien in een expliciete opname dat eveneens het Rijksregisternummer of het bis-nummer zal verwerkt worden.

2. Bij het decreet van [DATUM] houdende diverse bepalingen over het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin werd het Departement Zorg aangeduid als verwerkingsverantwoordelijke van de verwerking van persoonsgegevens in het kader van het beheer van de databank met BelRAI-indicatiestellingen.

² Zie RvS 68.936/AV van 7 april 2021.

³ Cfr. artikel 59, §5, eerste lid, Woonzorgdecreet van 15 februari 2019: “persoonsgegevens van de gebruiker, inclusief gegevens als vermeld in artikel 4, 15), van de algemene verordening gegevensbescherming, en de persoonsgegevens van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders’.

De Vlaamse Regering kiest voluit voor het afstemmen van de verschillende zorgzwaarte-inschalingsystemen door het aanwenden van een eenvormig inschalingsinstrument, namelijk de BelRAI. De BelRAI-instrumenten zijn een reeks van internationaal wetenschappelijk gevalideerde evaluatie-instrumenten. Ze zijn gebaseerd op de InterRAI-instrumenten die werden vertaald naar de Belgische situatie (BelRAI). De instrumenten brengen het functioneren en de zorgnoden van gebruikers op een gestandaardiseerde en gestructureerde wijze in beeld, telkens op maat van de specifieke zorgcontext. Er is echter telkens een gemeenschappelijke set van kernitems, waardoor uitwisseling van zorggegevens over sectoren heen mogelijk wordt. In Vlaanderen werd een Vlaams IT-Platform BelRAI ontwikkeld waarop de verschillende BelRAI-instrumenten stapsgewijs geïntegreerd zullen worden en multidisciplinaire samenwerking over de sectoren heen mogelijk wordt gemaakt. De indicatiestellingen worden opgeslagen in de achterliggende BelRAI-databank.

In het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming en in het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 wordt uitdrukkelijk geopteerd voor BelRAI als indicatiestellingsinstrument. In de uitvoeringsbesluiten wordt de gefaseerde implementatie van BelRAI voor de toekenning van zorgbudgetten, de diensten voor gezinszorg, de diensten maatschappelijk werk van het ziekenfonds en de residentiële ouderenzorg verder geconcretiseerd.

Uit een interne analyse is gebleken dat de huidige bepaling rond de databank met BelRAI-indicatiestellingen het Departement Zorg wel aanduidt als verwerkingsverantwoordelijke maar dat het artikel 49 van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming (hierna VSB-decreet) echter niet voorziet in een verwerking van die gegevens door het Departement Zorg. Om die reden wordt het artikel 49 van het VSB-decreet aangepast zodat die bepaling eveneens uitdrukkelijk voorziet in de verwerking van de gegevens van de gebruikers en van de personen die een indicatiestelling kunnen afnemen in het kader van het beheer van de databank met BelRAI-indicatiestellingen.

Verder worden door toevoeging van een paragraaf 9 aan het artikel 49 de doeleinden bepaald volgens dewelke het Departement Zorg de verschillende categorieën van gegevens uit de databank met BelRAI-indicatiestellingen mag verwerken, in het bijzonder met het oog op beleidsrapportering, beleidsontwikkeling en beleidsuitvoering. Dit wordt inhoudelijk verder toegelicht bij de artikelsgewijze bespreking.

3. In het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming wordt een verduidelijking aangebracht rond de aanrekening van de dossiertaks bij de instelling van een administratief beroep tegen de BELRAI- indicatiestelling. Dit naar aanleiding van het arrest van het Grondwettelijk Hof 2023/112 van 20 juli 2023.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

1. Het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 is een aantal jaren in uitvoering. Het decreet heeft aanleiding gegeven tot een aantal uitvoeringsbesluiten. De toepassing van dat decreet en de uitvoeringsbesluiten in de praktijk heeft duidelijk gemaakt dat er een aantal elementen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens onvoldoende geregeld werden in het decreet en de uitvoeringsbesluiten.

2. Het decreet van [DATUM] bepaalt de oprichting van een databank met BelRAI-indicatiestellingen. Dat decreet voorziet in de oprichting van een BelRAI-databank en de aanduiding van het Departement Zorg als verwerkingsverantwoordelijke, maar er werden nog geen bepalingen vastgelegd rond de gegevensverwerking door het Departement Zorg. De huidige bepalingen in het VSB-decreet zijn hiervoor ontoereikend.

Implementatie

Het ontwerp van decreet voorziet in de volgende delegaties aan de Vlaamse Regering:

- Artikel 3: dit voert volgende delegaties in het artikel 59, §5, van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 in:
 - o Ontworpen artikel 59, §5, vierde lid: de Vlaamse Regering kan de persoonsgegevens die het Departement Zorg verwerkt van de gebruikers en de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders nader preciseren;
 - o Ontworpen artikel 59, §5, vijfde lid: hier is een delegatie voorzien aan de Vlaamse Regering om:
 - de regels voor de wijze van verwerking van de gegevens te voorzien;
 - de termijn te bepalen gedurende dewelke de verwerkte persoonsgegevens maximaal zullen worden bewaard;
 - de instanties aan te duiden waaraan de persoonsgegevens zullen worden verstrekt;
 - de vorm te bepalen waarin en de wijze waarop de gegevens zullen worden uitgewisseld.

De inwerkingtreding van de nieuwe artikelen van het decreet is voorzien tien dagen na de publicatie van het decreet in het Belgisch Staatsblad .

Gezien dit louter gaat over een regeling voor een verwerking van persoonsgegevens, zijn er geen overgangsbepalingen voorzien.

C. Totstandkomingsprocedure

De gunstige adviezen van de Inspectie van Financiën werden bekomen op 13/09/2023 en 2/10/2023. Het gemotiveerd akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, is niet vereist.

Het wetgevingstechnisch en taalkundig advies werd bekomen op 15/09/2023. Het voorontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2023/367 van 15/09/2023.

Het advies van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin ('Vlaamse Raad WVG') werd bekomen op [DATUM].

Het advies nr. [NUMMER] van de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens ('VTC') werd bekomen op [DATUM].

Het advies nr. [NUMMER] van de Gegevensbeschermingsautoriteit ('GBA') werd bekomen op [DATUM].

De Raad van State heeft op [DATUM] zijn advies nr. [NUMMER] over het voorontwerp van decreet uitgebracht.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Dit decreet past volledig in de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap. Wat betreft de wijziging van het artikel 59 van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 kan verwezen worden naar de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap inzake de bijstand aan de personen (artikel 5, §1, II van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen – hierna BWHI), meer bepaald het bejaardenbeleid (artikel 5, §1, II, 5° BWHI) en de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap inzake het beleid betreffende de zorgverstrekkingen in oudereninstellingen (artikel 5, §1, I, eerste lid, 3° BWHI) en het beleid betreffende de zorgverstrekking in en buiten de verplegingsinrichtingen (artikel 5, §1, I, eerste lid, 1°, BWHI). Wat betreft de aanpassing van het artikel 49 van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming kan er verwezen worden naar de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap inzake de bijstand aan de personen (artikel 5, §1, II, BWHI).

II. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel geeft aan dat dit decreet een gemeenschapsgelegenheid regelt.

Artikel 2

Dit artikel voegt een definitie van "Departement Zorg" in artikel 2, in, gezien deze term gebruikt wordt in het artikel 49 en het artikel 70/2 van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming (hierna: VSB-decreet).

Artikel 3

Dit artikel brengt wijzigingen aan in artikel 49 van het VSB-decreet.

Volgende wijzigingen worden in voornoemd artikel aangebracht.

1° het Departement Zorg wordt toegevoegd aan de lijst van instanties en personen die, met het oog op de uitvoering van de bevoegdheden en taken, geregeld bij of krachtens het VSB-decreet, gegevens van de gebruiker verwerkt.

Het artikel 70/2 van het VSB-decreet stelt immers dat er onder de verwerkingsverantwoordelijkheid van het Departement Zorg een databank met BelRAI-indicatiestellingen van de gebruikers, die worden afgenomen bij of krachtens het VSB-decreet of het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019, wordt opgericht, waarvan hij het beheer heeft.

Voor de uitvoering van deze opdracht zal het Departement Zorg dus persoonsgegevens verwerken van de gebruikers. Door het Departement Zorg toe te voegen aan het artikel 49, §3, van het VSB-decreet, wordt dit ook in de bepalingen betreffende de verwerking van persoonsgegevens verduidelijkt.

2° In het kader van het beheer van de databank met BelRAI-indicatiestellingen zal het Departement Zorg bovendien persoonsgegevens verwerken van de personen die een indicatiestelling kunnen afnemen. Dit zullen in de praktijk medewerkers zijn die worden ingezet in de zorgvoorzieningen of zelfstandigen die met een ondernemingscontract aan de zorgvoorzieningen verbonden zijn en die worden ingeschakeld in de werking van de zorgvoorzieningen of individuele beoefenaars van een gezondheidszorgberoep.

Momenteel was in het artikel 49 van het VSB-decreet al een bepaling voorzien voor de verwerking van persoonsgegevens van medewerkers en zelfstandigen met een ondernemingscontract aan de zorgvoorziening verbonden door het Agentschap voor Vlaamse Sociale Bescherming, maar niet door het Departement Zorg. Deze vergetelheid wordt door de toevoeging van een paragraaf 3/3 in het artikel 49 van het VSB-decreet rechtgezet.

In het kader van het beheer van de databank met BelRAI-indicatiestellingen zal het Departement Zorg volgende gegevens verwerken van de personen die een indicatiestelling kunnen afnemen:

- identificatiegegevens: deze gegevens zijn nodig voor het toegangsbeheer tot de databank met indicatiestellingen. Hierbij wordt gedacht aan Rijksregisternummer of bis-nummer, naam en voornaam;
- opleidingsgegevens: deze gegevens zijn nodig om te kunnen controleren of de persoon die een indicatiestelling oplaadt in de databank met BelRAI-indicatiestellingen, daadwerkelijk gemachtigd is om een indicatiestelling op te maken. Voor de opmaak van indicatiestellingen gelden er immers opleidingsvereisten (cfr. besluit van de Vlaamse Regering van 28 mei 2021

over de tenuitvoerlegging van BelRAI en tot wijziging van diverse besluiten van de Vlaamse Regering over het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin);

- tewerkstellingsgegevens: de BelRAI-databank bevat de gegevens van de organisatie waar een indicatiesteller tewerkgesteld is (naam, HCO- en/of KBO-nummer). Indien een indicatiestelling werd ingevuld door een individuele beoefenaar van een gezondheidszorgberoep kunnen ook het RIZIV-nummer en de beroepsgroep verwerkt worden.

3° Aan de paragraaf 4, 5°, die zal worden ingevoerd bij decreet van [DATUM] die het Departement Zorg aanduidt als verwerkingsverantwoordelijke voor het beheer van de BelRAI-databank wordt een toevoeging voorzien zodat het Departement Zorg naast verwerkingsverantwoordelijke voor het beheer van de databank ook verwerkingsverantwoordelijke wordt voor de opdrachten die met dit ontwerp van decreet verder worden toegevoegd in paragraaf 9. Deze worden inhoudelijk toegelicht onder 4°.

4° De BelRAI-instrumenten zijn een reeks van internationaal wetenschappelijk gevalideerde inschalingsinstrumenten. Ze zijn gebaseerd op de interRAI-instrumenten die werden vertaald en waar nodig aangepast naar de Belgische situatie (BelRAI). De instrumenten brengen het functioneren en de zorgnoden van een persoon met een zorg - en ondersteuningsnood op een gestandaardiseerde en gestructureerde wijze in beeld, telkens op maat van de specifieke context waarin een persoon zich bevindt. Een BelRAI-indicatiestelling bestaat uit een uitgebreide vragenlijst waarbij zorgverleners aan de hand van gesprekken met de bewoners, familie en zorgverlener informatie verzamelen omtrent de verschillende domeinen van het persoonlijk functioneren, waaronder cognitief, fysiek, psychisch en sociaal en de omgeving. Uit de gegevens die worden verzameld bij het afnemen van een BelRAI-indicatiestelling kunnen verschillende gebruikersgerelateerde resultaten worden berekend, waaronder zorgschalen, cliëntaandachtspunten en zorgzwaarte-categorieën. Deze gegevens kunnen de zorgverlener ondersteunen bij de opmaak van een zorg- en ondersteuningsplan of toelaten om binnen de Vlaamse Sociale Bescherming bepaalde rechten, al dan niet, toe te kennen. Daarnaast kunnen de BelRAI-gegevens ook op geaggregeerd niveau belangrijke inzichten bieden die bijdragen aan een beleid rond kwaliteit van zorg en een toekomstgericht zorgaanbod in Vlaanderen.

De toevoeging van paragraaf 9 regelt de verwerking van gepseudonimiseerde BelRAI-gegevens door het departement Zorg in het kader van één van de volgende doeleinden:

- het toezicht op de naleving van de erkennings- en financieringsvoorwaarden door de zorgvoorzieningen;
- het uitvoeren van een kwaliteitsbeleid aan de hand van indicatoren en groepsstatistieken uit de BelRAI-gegevens;

- het vastleggen van een programmatieplanning aan de hand van BelRAI-gegevens;
- het nemen van beleidsmaatregelen om de financiering van zorgvoorzieningen en gebruikers binnen de Vlaamse Sociale Bescherming te versterken aan de hand van BelRAI-gegevens.

Voor elk van deze doeleinden zal het departement Zorg een impactanalyse doorlopen met een inschatting van de risico's om de principes van minimale gegevensverwerking na te leven. In die zin definieert de paragraaf 9 de verschillende categorieën van gegevens die voorkomen in de BelRAI-instrumenten maar zal niet voor elk doeleinde elke categorie van gegevens noodzakelijk verwerkt moeten worden. Dit moet blijken uit de gedetailleerde impactanalyse die lopende is. Er worden echter geen rechtstreekse identificatiegegevens verwerkt (o.a. (voor)naam, rijksregisternummer, geboortedatum, datum van overlijden...). Het identificatierisico voor de overige gegevens zal aan de hand van de hierboven vermelde impactanalyse verder worden uitgewerkt (bijvoorbeeld welke leeftijdscategorieën best worden gebruikt) en in functie van de vereisten per doeleinde. De doeleinden worden hieronder verder inhoudelijk toegelicht.

Toezicht op de naleving van de erkenning- en financieringsvoorwaarden

Het Departement Zorg heeft de taak om zorgvoorzieningen te vergunnen, te erkennen en te subsidiëren. Deze opdrachten worden vastgelegd in zowel het decreet VSB als overige sectorspecifieke regelgeving, bijvoorbeeld het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019. Het Departement Zorg ziet toe op de naleving van de erkennings- en financieringsvoorwaarden van deze zorgvoorzieningen. Hierbij wordt ook het gebruik van de BelRAI-instrumenten gekoppeld aan specifieke erkenningsvoorwaarden. Enkele voorbeelden:

- het gebruik van de BelRAI instrumenten door o.a. woonzorgcentra, centra voor kortverblijf type 1, diensten voor gezinszorg en diensten maatschappelijk werk van het ziekenfonds⁴;
- het gebruik van het Vlaams IT-Platform BelRAI of een andere digitale applicatie die werd geattesteerd voor een koppeling met het Vlaams IT-Platform BelRAI⁵.

⁴ Besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers:

- Voor de diensten voor gezinszorg zie bijlage 2, artikel 6
- Voor de diensten maatschappelijk werk van het ziekenfonds zie bijlage 5, artikel 10
- Voor centra voor dagverzorging zie bijlage 7, artikel 22/1
- Voor centra voor kortverblijf type 1 zie bijlage 8, artikel 8
- Voor woonzorgcentra zie bijlage 11, artikel 27 en artikel 28

⁵ Artikel 2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2022 tot attestering van digitale applicaties die gekoppeld zijn aan het Vlaams IT-platform BelRAI en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 november 2018 houdende de uitvoering van het decreet van 18 mei 2018 houdende de Vlaamse sociale bescherming

Om het toezicht op de naleving van deze erkenningsvoorwaarden te kunnen uitvoeren, dient het Departement Zorg bepaalde BelRAI-gegevens te kunnen verwerken rond o.a. het gebruik van het Vlaams IT-Platform BelRAI door zorgvoorzieningen. Daarnaast bevatten de geaggregeerde BelRAI-gegevens op voorzieningenniveau belangrijke parameters en indicatoren die het toelaten om een risico-gestuurd toezichts- en handhavingsbeleid te voeren in samenwerking met Zorginspectie. Dit hangt mee samen met de volgende doelstelling rond het voeren van een kwaliteitsbeleid. Afwijkende parameters en indicatoren kunnen een indicatie zijn voor andere problemen in de werking van een voorziening die aanleiding kunnen geven tot een verdere opvolging ter plaatse door Zorginspectie.

Het uitvoeren van een kwaliteitsbeleid

Op basis van de BelRAI-gegevens kunnen groepsstatistieken en kwaliteitsindicatoren worden berekend die zowel voorzieningen als het departement Zorg handvaten geven om een kwaliteitsbeleid te voeren volgens de principes zoals vastgelegd in het decreet over de kwaliteit van zorg in het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin van 5 mei 2023. Het gaat hierbij niet alleen over kwaliteitsbeleid binnen de voorzieningen, maar ook op lokaal en regionaal niveau binnen Vlaanderen (bijvoorbeeld ter ondersteuning van de opdrachten van de eerstelijnszones en de zorgraden). Deze groepsstatistieken en kwaliteitsindicatoren zijn evolutief in de tijd en worden bijgestuurd in functie van nieuwe wetenschappelijke inzichten, maatschappelijke evoluties en beleidsdoelstellingen die door de Vlaamse Overheid in overleg met de belanghebbenden, worden bepaald.

Om een gedegen kwaliteitsbeleid te voeren, kan het Departement Zorg de gegevens uit de indicatiestellingen zelf verwerken tot beleidsrapportering op een geaggregeerd niveau. De geaggregeerde gegevens worden gerapporteerd vanaf het niveau van een voorziening (HCO- of KBO-nummer) waarbij een risicoanalyse de verdere parameters voor rapportering zal bepalen zodat er sprake is van anonieme rapportering.

Voor de berekening van de kwaliteitsindicatoren groepsstatistieken zullen gepseudonimiseerde gegevens gebruikt worden door het Departement Zorg. Er worden geen rechtstreeks identificeerbare persoonsgegevens gebruikt, zoals de naam van de gebruiker of het rijksregisternummer. Er wordt wel gebruik gemaakt van een uniek ID per indicatiestelling alsook een gecodeerd ID van de gebruiker. Gegevens die mogelijks tot een indirect identificatierisico leiden, worden gecategoriseerd volgens de resultaten van een risicoanalyse (bijvoorbeeld leeftijd, periode van overlijden). De BelRAI-gegevens worden verder enkel gekoppeld aan de organisatiegegevens van de zorgvoorziening die de BelRAI-indicatiestelling heeft ingediend. BelRAI-kwaliteitsindicatoren worden berekend op basis van meerdere indicatiestellingen van eenzelfde gebruiker doorheen de tijd om eventuele patronen van vooruit- of achteruitgang op voorzieningsniveau met

elkaar in verband te kunnen brengen. Het gaat dus om de proportie van personen bij wie een bepaalde indicator is voorgekomen in een bepaalde periode. Het is hierbij belangrijk dat binnen een bepaalde referentieperiode een juiste selectie van gegevens kan gebeuren op basis van de aanwezige gebruikers in een zorgvoorziening waardoor de periode van overlijden een belangrijk gegeven vormt om deze referentieperiode en aanwezige doelgroep goed af te bakenen. De BelRAI-gegevens van de gebruiker kunnen door het Departement Zorg niet verder worden gekoppeld op het niveau van de gebruiker met andere gebruikersgegevens waarover het Departement Zorg beschikt.

De kwaliteitsindicatoren en groepsstatistieken kunnen betrekking hebben op alle levensdomeinen van een gebruiker. Het gaat om combinaties van verschillende items uit de BelRAI-bevraging voor alle gebruikers binnen een zorgvoorziening die op geaggregeerd niveau worden verwerkt tot indicatoren die een gevalideerde maatstaf bieden. Enkele voorbeelden: incontinentiebeleid, pijnbeleid, eenzaamheid, fixatiebeleid, belasting van mantelzorgers, vaccinatiegraad, voeding, doorverwijzingen naar andere zorgvoorzieningen, risico op heropname, levenseindezorg enzovoort. Op basis van deze gevalideerde maatstaf kan er benchmarking gebeuren.

Programmatieplanning aan de hand van BelRAI-gegevens

Opdat de Vlaamse Gemeenschap de zorgverleners en zorgvoorzieningen binnen de Woonzorg en Vlaamse Sociale Bescherming gericht kan versterken binnen haar bevoegdheden, is het noodzakelijk dat de Vlaamse Gemeenschap een zicht krijgt op het aanbod en de niet vervulde noden van de sectoren in het Nederlandse taalgebied en dit op lokaal en regionaal niveau. Het is slechts door dit zicht op het aanbod en de beoordeling in welke mate het aanbod is afgestemd op de lokale/regionale noden, dat de Vlaamse Gemeenschap doelgericht maatregelen kan nemen om binnen het Nederlandse taalgebied het aanbod te monitoren en beleidsinitiatieven te ontwikkelen.

Om tegemoet te komen aan vragen rond beleidsontwikkeling voor het bestaande en toekomstige zorgaanbod in Vlaanderen kan het Departement Zorg de gegevens uit de BelRAI-indicatiestelling verwerken, die onder andere de zorgbehoefte van een gebruiker in kaart brengen. De programmatie van het zorgaanbod wordt bepaald aan de hand van objectief meetbare criteria. Deze criteria hebben als doel tot een evenredige spreiding van het zorgaanbod te komen, met een planning in tijd en ruimte. De criteria houden onder andere rekening met relevante demografische gegevens (bijvoorbeeld stijgende leeftijd van de populatie), gegevens over de stijgende zorgbehoefte van de populatie, indicatoren met betrekking tot specifieke kwetsbare doelgroepen en de regionale spreiding. Op basis van de BelRAI-gegevens kan het Departement Zorg zorgprognoses opstellen, indicatoren berekenen en kwetsbare doelgroepen in kaart brengen, opdat het

programmatiebeleid, dat wordt vastgelegd door de Vlaamse regering, kan worden uitgevoerd.

De financiering van zorgvoorzieningen en gebruikers binnen de Vlaamse Sociale Bescherming te versterken

BelRAI-indicatiestellingen bevatten gegevens die kunnen bijdragen tot een meer gelijke financiering voor een gelijke zorgzwaarte binnen de Vlaamse Sociale Bescherming. In het bijzonder de BelRAI-zorgzwaartecategorieën (Resource Utilisation Groups of RUG's) en scores die berekend kunnen worden op basis van de BelRAI-gegevens kunnen hiertoe inzichten aanleveren. De indicatiestellingen worden vandaag reeds gebruikt voor de toekenning van het zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden en zullen in de loop van 2024 ook worden aangewend voor de toekenning het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood binnen de Vlaamse Sociale Bescherming. Het gebruik van de BelRAI-instrumenten draagt bij tot het beter in kaart brengen van de reële zorgzwaarte binnen zorgvoorzieningen en biedt mogelijkheden om deze zorgzwaarte structureel te monitoren. In het bijzonder in de ouderenzorg en in de thuiszorg zal naar aanleiding van de sectorbrede uitrol van BelRAI Home Care en BelRAI LTCF het belang van deze monitoring toenemen op middellange termijn. Het gebruik van de BelRAI-gegevens rond zorgzwaarte op organisatieniveau laat toe om simulaties uit te voeren, vergelijkingen te maken met de huidige financiering van zorgzwaarte en trends naar de toekomst toe te voorspellen. Op basis van deze gegevens zullen toekomstige zorgnoden en zorgbudgetten kunnen worden vastgelegd en bestaande regelgevende kaders kunnen worden geëvalueerd. Het Departement Zorg kan hiervoor de noodzakelijke BelRAI-gegevens verwerken met als doel nieuwe financieringssystemen en -voorwaarden te ontwikkelen die kunnen bijdragen aan een versterking van de Vlaamse Sociale Bescherming.

Artikel 4

Dit artikel brengt wijzigingen aan in artikel 80 van het VSB-decreet naar aanleiding van het arrest van het Grondwettelijk Hof 2023/112 van 20 juli 2023. Dit betreft de regeling rond het zorgbudget zwaar zorgbehoevenden. Het Hof vernietigde de vrijstelling van de dossiertaks voor het instellen van een administratief beroep, in zoverre zij sommige categorieën volledig vrijstelt van de dossiertaks en personen die recht hebben op een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering slechts gedeeltelijk vrijstelt.

Anderzijds blijft wel de initiële nood aan een dossiertaks bestaan. Om de ongelijke behandeling op te heffen wordt een lagere dossiertaks van 30 euro ingevoerd zowel voor de personen die recht hebben op de verhoogde verzekeringstegemoetkoming, als voor:

- de gebruiker die het voorwerp is van een collectieve schuldenregeling, die in staat van faillissement is verklaard of die door een gerechtsdeurwaarder insolvent is verklaard;

- de gebruiker die het voorwerp is van budgetbegeleiding of budgetbeheer door een Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn of door een door de Vlaamse Gemeenschap erkende instelling voor schuldbemiddeling of van een minnelijke schuldbemiddeling, vermeld in artikel 519, § 2, 10°, van het Gerechtelijk Wetboek;
- de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op een leefloon als vermeld in de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie;
- de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op een inkomensvervangende tegemoetkoming als vermeld in de wet van 27 februari 1987 betreffende de tegemoetkomingen aan personen met een handicap;
- de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op het minimumdagbedrag van de werkloosheidsuitkering als vermeld in het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering en waarbij het gezinsinkomen van de gebruiker alleen bestaat uit deze uitkering;
- de gebruiker die of een lid van zijn gezin dat recht heeft op de inkomensgarantie voor ouderen als vermeld in de wet van 22 maart 2001 tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen.

Artikel 5

Dit artikel voegt een tweede lid toe aan artikel 81 van het VSB- decreet als gevolg van hetzelfde arrest van het Grondwettelijk Hof. Dit betreft de regeling rond het zorgbudget zwaar zorgbehoevenden. In de gevallen waarin het administratief beroep gegrond wordt verklaard, wordt de dossiertaks integraal teruggestort. Het Hof wees terecht op een lacune in het decreet. Het Hof oordeelde dat de dossiertaks volledig moet worden terugbetaald wanneer de arbeidsrechtbank oordeelt dat het administratief beroep ten onrechte als ongegrond werd afgewezen.

Artikel 6 tot en met 9

Deze artikels brengen wijzigingen aan in artikels 88, 89, 92 en 93 van het VSB-decreet als gevolg van hetzelfde arrest van het Grondwettelijk Hof. Deze artikels betreffen de regelingen rond het zorgbudget voor ouderen en het basisondersteuningsbudget. Bij een zorgbudget voor ouderen met een zorgnood wordt de dossiertaks beperkt tot de beroepen waarbij de verminderde zelfredzaamheid wordt betwist. Verder worden dezelfde wijzigingen aangebracht zoals hierboven besproken in artikel 4 en artikel 5. We verwachten een veelvoud aan administratieve beroepen door de invoering van de BelRAI Screener als indicatie-instrument voor het zorgbudget voor ouderen met een zorgnood in de loop van 2024 zonder invoering van de verlaagde dossiertaks. De inschalingen zullen immers gelden voor een periode van 6 tot 36 maanden en er zijn 5 verschillende afkappunten, zodat ook een administratief beroep mogelijk is zelfs wanneer men een positieve beslissing heeft.

Om de ongelijke behandeling op te heffen wordt een lagere dossiertaks van 30 euro ingevoerd zowel voor de personen die recht hebben op de verhoogde verzekeringstegemoetkoming, als voor de reeds geciteerde 6 categorieën van

gebruikers. In de gevallen waarin het administratief beroep gegrond wordt verklaard, wordt de dossiertaks integraal teruggestort.

Artikel 10

Het Departement Zorg heeft krachtens het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 de taak om woonzorgvoorzieningen en verenigingen te vergunnen, te erkennen en te subsidiëren binnen de programmatie. Die wordt bepaald aan de hand van objectief meetbare criteria, met als doel tot een evenredige spreiding van het woonzorgaanbod te komen, afgestemd op de zorgbehoefte en met een aangepaste planning in tijd en ruimte. Het decreet bepaalt doelstellingen, gebruikersgerichte en organisatorische werkingsprincipes die de Vlaamse Regering verder kan concretiseren en uitwerken in erkenningsvoorwaarden. Het Departement Zorg heeft de taak om de naleving van die erkenningsvoorwaarden na te gaan en, waar nodig, een toezichts- en handhavingsbeleid te voeren met gepaste maatregelen rond administratieve geldboetes en het behoud van een erkenning. Het Departement Zorg heeft ook de taak om op te treden tegen dienstverleners die een erkenningsplichtige woonzorgvoorziening of vereniging aanbieden zonder erkenning, en tegen woonzorgvoorzieningen of verenigingen die een exploitatie aanbieden onder een erkende benaming zonder toelating.

In het kader van de uitvoering van die opdrachten verwerkt het Departement Zorg bepaalde persoonsgegevens van zowel de gebruikers als de personeelsleden van woonzorgvoorzieningen en verenigingen die onder het toepassingsgebied van het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 vallen.

Persoonsgegevens van de gebruiker

De persoonsgegevens met het oog op de identificatie van de betrokken gebruiker, inclusief het Rijksregisternummer of bis-nummer, zijn noodzakelijk om de opdrachten en bevoegdheden van het Departement Zorg uit te voeren met betrekking tot het toezicht op de erkenningsvoorwaarden en de handhavingsprocedures (schorsing en intrekking van de erkenning, sluiting van een niet-erkende woonzorgvoorziening en administratieve sancties). Voor een toezicht op de erkenningsvoorwaarden kan er gedacht worden aan de noodzaak om te verifiëren of er voor elke bewoner in een woonzorgcentrum binnen de acht weken na opname een BelRAI-inschaling aanwezig is (art. 28, bijlage 11, stambesluit⁶). Gegevens van de bewoners die opgenomen zijn in een woonzorgcentrum bij het begin van een schorsingsprocedure (art. 22, procedurebesluit⁷) is een voorbeeld voor de noodzakelijkheid van de gegevens bij handhavingsprocedures. De naam en de voornamen zijn noodzakelijke

⁶ Besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers

⁷ Besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 betreffende de procedures voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen van gebruikers en mantelzorgers

persoonsgegevens met betrekking tot het ledenbeheer, om de zorgbehoevenden te identificeren en de aanvragen correct te kunnen verwerken.

De geboortedatum is noodzakelijk om de opdrachten en bevoegdheden van het Departement Zorg uit te voeren met betrekking tot de subsidieopdrachten. De geboortedatum is noodzakelijk om de leeftijd van gebruikers te kunnen identificeren om op die manier een gepaste verdeling van de subsidieerbare uren te kunnen uitvoeren. Bij de diensten voor gezinszorg worden de programmacijfers bijvoorbeeld vastgelegd op basis van de leeftijd van de inwoners (art. 3, bijlage 2, stambesluit⁸).

Het geslacht is noodzakelijk om de opdrachten en bevoegdheden van het Departement Zorg uit te voeren met betrekking tot wetenschappelijk onderzoek en beleidsrapportering.

De hoofdverblijfplaats van een gebruiker is noodzakelijk om de opdrachten en bevoegdheden van het Departement Zorg uit te voeren met betrekking tot de subsidieopdrachten. De voorzieningen uit het Woonzorgdecreet die hulp leveren bij de mensen thuis worden gesubsidieerd voor een bepaalde regio. Om een correcte subsidiëring uit te voeren moeten we dus toegang hebben tot de hoofdverblijfsplaats van de gebruikers. Diensten voor oppashulp moeten bijvoorbeeld een minimaal aantal uur oppashulp gepresteerd hebben in de gemeenten van de regio waarvoor ze erkend zijn (art. 30, bijlage 3, stambesluit⁹).

De datum van overlijden van een gebruiker is noodzakelijk om de opdrachten en bevoegdheden van het Departement Zorg uit te voeren met betrekking tot de subsidieopdracht van het Departement Zorg. Een gebruiker die hulp- en dienstverlening krijgt van een dienst voor gezinszorg bijvoorbeeld kan dit enkel krijgen tot en met zijn overlijden. Er moet dus gecontroleerd kunnen worden dat de diensten voor gezinszorg geen subsidies meer aanvragen voor prestaties die geleverd worden op een datum waarop de gebruiker al overleden is.

De gezondheidsgegevens over de gebruikers zijn noodzakelijk om de opdrachten en bevoegdheden uit te voeren met betrekking tot het opmaken van een programmatie en handavingsprocedures. Het opmaken van de programmatie gebeurt aan de hand van objectief meetbare criteria die o.a. rekening houden met de zorgbehoefte van de populatie (zorgprognoses), demografische trends en de zorgbehoevendheid en kwetsbaarheid van specifieke doelgroepen. Bij handavingsprocedures kan er gedacht worden aan de gezondheidsgegevens van bewoners die moeten verhuizen uit een voorziening waarvan de gedwongen

⁸ Besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers

⁹ Besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers

sluiting is bevolen, zodat deze bewoners kunnen worden begeleid naar een gepast zorgaanbod (art. 33, procedurebesluit).

De gegevens met betrekking tot de in of door de woonzorgvoorziening verleende zorg en ondersteuning zijn noodzakelijk in het kader van de opdrachten en bevoegdheden met betrekking tot het toezicht op de naleving van de erkenningsvoorwaarden en de subsidieopdrachten.

Persoonsgegevens van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders

De persoonsgegevens met het oog op de identificatie van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en bestuurders, inclusief het Rijksregisternummer of het bis-nummer, zijn noodzakelijk om de erkenningsbevoegdheid van het Departement Zorg te kunnen uitvoeren. Een voorziening kan pas de werking starten nadat die een erkenning heeft ontvangen. Bij een erkenningsaanvraag moet een lijst van personeelsleden worden meegestuurd, zodat er een eerste toezicht kan gebeuren op de inzet van het personeel volgens de vastgelegde erkenningsvoorwaarden. Waar nodig kan er een nazicht gebeuren dat de personeelsleden over de nodige bekwaamheid beschikken om hun functie uit te voeren. De gegevens over de tewerkstelling van de personeelsleden en de bekwaamheid van de personeelsleden, in het bijzonder de genoten opleiding, zijn om dezelfde reden noodzakelijk. Diensten voor gezinszorg moeten bijvoorbeeld voor ze een nieuw personeelslid aanwerven, een inschrijvingsnummer aanvragen bij het Departement Zorg, waarbij nagegaan wordt of die persoon voldoet aan de kwalificatievereisten voor de functie (art. 34, bijlage 2, stambesluit¹⁰). Daarvoor is een eenduidige identificatie noodzakelijk, omdat dat inschrijvingsnummer voor de ganse tewerkstellingscarrière gekoppeld wordt aan die persoon, zodat die daarmee later ook bij een andere dienst aan de slag kan gaan.

De geboortedatum, het geslacht en de hoofdverblijfplaats zijn noodzakelijk om de opdrachten en bevoegdheden van het Departement Zorg uit te voeren met betrekking tot wetenschappelijk onderzoek en beleidsrapportering.

De datum van overlijden en de gegevens over de tewerkstelling van de personeelsleden zijn noodzakelijk voor de opdrachten en taken van het Departement Zorg met betrekking tot het toezicht op de naleving van de erkenningsvoorwaarden en de subsidieopdrachten. De erkenning en subsidiëring van de diensten voor gezinszorg zijn o.a. afhankelijk van bepaalde vereisten inzake personeel, het aantal uren dat ze presteren, wanneer ze die presteren, enz... Daartoe is het belangrijk dat personeelsleden precies geïdentificeerd worden, bijvoorbeeld om te kunnen uitsluiten dat een personeelslid tweemaal in

¹⁰ Besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers

aanmerking voor subsidiëring zou komen. Er moet gecontroleerd kunnen worden dat de diensten voor gezinszorg geen subsidies meer aanvragen voor prestaties die geleverd worden op een datum waarop het personeelslid al overleden is.

De gegevens met betrekking tot de bekwaamheid en integriteit van de personeelsleden, vrijwilligers, verenigingswerkers en de bestuurders, met name:

- de genoten opleiding;
- een uittreksel uit het strafregister.

Deze gegevens zijn noodzakelijk voor het toezicht op de erkenningsvoorwaarden. Zo bepaalt artikel 11 van het stambesluit dat de personeelsleden en bestuurders geen eigenschappen mogen hebben die onverzoenbaar zijn met hun functie en dat de voorziening of vereniging om die reden een uittreksel uit het strafregister opvraagt. Conform het Woonzorgdecreet in artikel 38, zesde lid, bestaat de mogelijkheid om een afwijking toe te kennen op de erkenningsvoorwaarden. Om zo een afwijking te behandelen en, al dan niet, te verlenen, is het noodzakelijk om de inhoud te kennen van het misdrijf en na te gaan of de voorziening gepaste maatregelen neemt. Verder wordt bijvoorbeeld bij een erkenningsaanvraag de kwalificatie (in casu: het diploma) van de persoon die de dagelijkse leiding van een woonzorgcentrum opneemt, opgevraagd volgens artikel 4, §1, 1^o, c), procedurebesluit. Dit wordt opgevraagd om na te gaan of de directeur voldoet aan de diplomaverenisten zoals opgenomen in artikel 45, §1, 1^o in bijlage 11 van het stambesluit.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Hilde CREVITS